

Kulttuurilautakunta 22.10.2024 § 50

§ 50

Espoon kaupungin kulttuurilautakunnan myöntämien avustusten periaatteet 1.1.2025 alkaen

Valmistelijat / lisätiedot:
Kasvi Tiina
Koskela Katja
Hartikainen Suvi
Pahkala Annaliina
Kiesilä Taiju
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kulttuurijohtaja Tommila Susanna

Kulttuurilautakunta päättää hyväksyä liitteen mukaiset avustusperiaatteet ja ne tulevat voimaan 1.1.2025.

Uusien avustusperiaatteiden toimeenpano edellyttää Espoon kaupungin avustusten sähköisen hakujärjestelmän kehittämistä. Kotiseutu- ja kaupunginosayhdistysten ja taide- ja kulttuuriyhdistysten vuosiavustusten, tapahtuma- ja projektiavustuksen, kehittämisavustuksen sekä kolmen kuukauden taiteilija-apurahan osalta esitetyt muutokset voidaan toimeenpanna vain sillä edellytyksellä, että hakujärjestelmää kehitetään niitä vastaavasti.

Kulttuurin tulosityksikölle varataan mahdollisuus tehdä avustusperiaatteisiin teknisiä tarkennuksia ja oikolukukorjauksia periaatteiden voimassaoloaikana.

Käsittely

Konttas Wanteen kannattamana teki seuraavan lisäyksesityksen päätösehdotukseen uudeksi kolmanneksi kappaleeksi:

”Lautakunta pitää tärkeänä, että avustusperiaatteita kokonaisuudessaan tarkastellaan uudelleen taiteen perusopetusta koskevan lainsäädännön ja valtionrahoitusjärjestelmän uudistusten valmistuttua. Välittömien lain edellyttämien muutosten lisäksi avustusperiaatteita on syytä arvioida ja tarvittaessa päivittää lain hengen ja Espoon tarpeiden mukaisesti.”

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Konttaksen ehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi kulttuurilautakunnan yksimielisesti hyväksyneen sen.

Päätös

Kulttuurilautakunta teki seuraavan päätöksen:
Kulttuurilautakunta päättää hyväksyä liitteen mukaiset avustusperiaatteet ja ne tulevat voimaan 1.1.2025.

Uusien avustusperiaatteiden toimeenpano edellyttää Espoon kaupungin

avustusten sähköisen hakujärjestelmän kehittämistä. Kotiseutu- ja kaupunginosayhdistysten ja taide- ja kulttuuriyhdistysten vuosiavustusten, tapahtuma- ja projektiavustuksen, kehittämisavustuksen sekä kolmen kuukauden taiteilija-apurahan osalta esitetyt muutokset voidaan toimeenpanna vain sillä edellytyksellä, että hakujärjestelmää kehitetään niitä vastaavasti.

Lautakunta pitää tärkeänä, että avustusperiaatteita kokonaisuudessaan tarkastellaan uudelleen taiteen perusopetusta koskevan lainsäädännön ja valtionrahoitusjärjestelmän uudistusten valmistuttua. Välittömien lain edellyttämien muutosten lisäksi avustusperiaatteita on syytä arvioida ja tarvittaessa päivittää lain hengen ja Espoon tarpeiden mukaisesti.

Kulttuurin tulosityksikölle varataan mahdollisuus tehdä avustusperiaatteisiin teknisiä tarkennuksia ja oikolukukorjauksia periaatteiden voimassaoloaikana.

Selostus

Espoon kaupungin hallintosäännön mukaan kulttuurilautakunnan tehtävänä on päättää avustusten myöntämisen periaatteet ja avustusten myöntämisestä (osa I, luku 4, 15 §:n kohdat 9 ja 10). Edellisen kerran kulttuurilautakunta päätti avustusperiaatteista kokouksessaan 23.11.2021 § 63, jolloin hyväksytyt periaatteet tulivat voimaan 1.12.2021.

Kulttuurilautakunnan myöntämien avustusten periaatteisiin esitetään muutoksia 1.1.2025 alkaen. Keskeiset muutokset kuvataan tässä selostusosassa. Kokonaisuudessaan uudet avustusperiaatteet ovat luettavissa tämän asiakirjan liitteessä.

Kulttuuriavustusten strateginen perusta ja toimintaa ohjaavat lait

Kulttuuripalvelut Espoon kaupungilla tuotetaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Kulttuuriavustukset osaltaan mahdollistavat monipuolisen, saavutettavan ja vetovoimaisen taide- ja kulttuuritarjonnan Espoossa.

Avustusten myöntämisessä noudatetaan Espoon kaupungin strategiaa, Espoo-tarinaa, jota KulttuuriEspoo-ohjelma täydentää. Espoo-tarinassa todetaan seuraavasti: ”Asukkaiden aktiivinen osallistuminen palvelujen kehittämiseen ja yhteistyö kumppaneiden kanssa takaavat tulokselliset ja asukkaiden tarpeisiin vastaavat palvelut. -- Espoossa palveluja tuottaa koko kaupunkiyhteisö, ei vain kaupunkiorganisaatio.”

Kulttuuriavustusten periaatteet perustuvat lakiin kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019) huomioiden erityisesti lain pykälät 3 § Kunnan tehtävät ja 7 § Yhteistyö sekä lakiin taiteen perusopetuksesta (633/1998) ja sitä täydentävään asetukseen (813/1998) ja Opetushallituksen vahvistamiin taiteen perusopetuksen yleisen ja laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteisiin (20.09.2017).

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019) määrittelee kunnan tehtäväksi järjestää kulttuuritoimintaa. Lain mukaan tämän tehtävän toteuttamiseksi kunnan tulee muun muassa ”luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle” ja ”edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa”. Kunnan tulee myös ”tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen.” (3 § Kunnan tehtävät)

Kunta voi järjestää kulttuuritoiminnan itse taikka yhteistyössä toisten kuntien kanssa tai muulla tavoin (3 §). Laissa korostetaan yhteistyön merkitystä lain tavoitteiden edistämiseksi (7 §). Kulttuurilautakunnan myöntämällä avustuksilla on keskeinen rooli siinä, että lain asettamat tehtävät toteutuvat Espoossa.

Perustelut avustusperiaatteiden päivittämiselle

Kulttuurilautakunnan myöntämien avustusten periaatteiden viime päivityksestä on kulunut pian kolme vuotta. Toimintaympäristön muutokset tulee huomioida avustusperiaatteissa, -kategorioissa sekä niistä viestimässä, jotta kaupungin tukema toiminta on vaikuttavaa tässä ajassa.

Kulttuurin tulosityksikkö on kuulunut 1.8.2021 alkaen elinvoiman tulosalueeseen, joka vastaa kaupungin elinvoiman, kilpailukyvyn ja vetovoiman vahvistamisesta sekä edistää kuntalaisten ja asiakkaiden hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta yhteistyössä toimialojen ja kumppaneiden kanssa. Elinvoiman tulosalueen toiminta-ajatus on uusien avustusperiaatteiden taustalla. Espoo-tarinasta ja KulttuuriEspoo-ohjelmasta johdetut kulttuurin kärkitavoitteet (alla) ovat ohjanneet avustusperiaatteiden valmistelua, arviointiperusteiden laatimista ja avustuskategorioiden määrittelyä.

- Tuotetaan ja tuetaan vetovoimaisia palveluita ja kulttuurisisältöjä
- Mahdollistetaan alueellinen, fyysinen, kulttuurinen ja taloudellinen saavutettavuus
- Tehdään moninaisuus näkyväksi sisällöissä ja rakenteissa.
- Pyritään toiminnan ja talouden tasapainoon (Take)

Esitystä uusista avustusperiaatteista on valmisteltu tavoitteellisesti ja yhteiskehittämisen menetelmin. Kulttuuriavustusten nykytilaa, tulevaisuutta ja prosessia on käsitelty yhdessä kulttuurilautakunnan jäsenten ja kulttuurin vuosiavustusta saavien yhdistysten kanssa (työpajat). Kulttuurin tulosityksikkö on kerännyt näkemyksiä vuosiavustuksien tuetuilta ammatillisilta taide- ja kulttuuriyhteisöiltä, taiteen perusopetuksen oppilaitoksilta sekä espoolaisilta ammattitaiteilijoilta (kyselyt). Lisäksi on kuultu muun muassa moninaisuusasiantuntijoita ja keskusteltu kulttuuriavustusten kokonaisuudesta Espoon vammaisneuvoston kanssa. Osana valmistelutyötä kulttuurin tulosityksikön valmistelijat ovat tavanneet useita avustuksia myöntäviä tahoja sekä panostaneet tiedonhankintaan.

Uusien avustusperiaatteiden toimeenpanossa pyritään erityisesti kehittämään viestinnän saavutettavuutta ja selkeyttä.

Kulttuurilautakunnan myöntämien avustusten periaatteisiin esitetään muutoksia 1.1.2025 alkaen. Kokonaisuudessaan uudet avustusperiaatteet ovat luettavissa tämän asiakirjan liitteessä. Keskeiset muutokset tuodaan esiin seuraavaksi.

Myöntämisen perusteet

Kulttuuriavustusten myöntämisen perusteissa korostetaan avustettavan toiminnan vastuullisuutta sekä kuvataan kulttuurin tulosityksikön toimintatapa yksikön saadessa tietoonsa epäkohdan avustuksella tuetussa toiminnassa. Kulttuurin tulosityksikkö pyytää selvitystä tapahtuneesta ja avustuksen saajan on ryhdyttävä toimenpiteisiin epäkohdan korjaamiseksi.

Päätöksenteko

Kulttuurilautakunta on siirtänyt kulttuurijohtajalle tapahtuma- ja projektiavustusten päätösvalan (toimivalta) niiden hakemusten osalta, joiden hakusumma on alle 6 000 euroa ja myöntösumma korkeintaan 3000 euroa. Voimassa olevissa avustusperiaatteissa todetaan ainoastaan myöntösumma.

Arviointiperusteet

Arviointiperusteissa Saavutettavuus ja saatavuus -perusteen yhteyteen on lisätty seuraava alakohta:

- onko vuosiaavustusta saavalla ammatillisella taide- ja kulttuuriyhteisöllä tai taiteen perusopetuksen oppilaitoksella laadittu ja toimeenpantu palveluita koskeva saavutettavuussuunnitelma tai vastaava. Kuinka suunnitelmassa on huomioitu asukkaiden ja erilaisten yleisöjen näkökulma (ks. Osallisuus ja osallistuminen).

Uutena perusteena on Vastuullisuus ja kestävä kehitys seuraavine alakohtineen:

- kuinka toiminnassa huomioidaan ekologinen, sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys Espoon kaupungin linjauksia seuraten
- pyrkiikö toiminta avoimuuteen, turvallisuuteen ja kunnioittavaan ilmapiiriin sekä tekijöiden että osallistujien näkökulmasta

Arviointiperusteissa on myös kahdessa kohdassa tarkennettu sanoitusta, jotta se paremmin vastaisi taiteen perusopetuksen oppilaitosten toimintaympäristöä.

Vuosiaavustukset

Kumppanuus vuosiaavustuksilla tuettavien yhteisöjen ja kulttuurin tulosityksikön välillä on sanoitettu aikaisempaa selkeämmin. Myös avustuksen saajan sitoumuksia on tarkennettu.

Ammatillisen taide- ja kulttuuriyhteisön määritelmä on lisätty osaksi avustusperiaatteita.

Taiteen perusopetuksen oppilaitosten vuosiaavustusten arviointiperusteena käytetään taiteellisen laadun sijaan pedagogista laatua. Taiteen perusopetuksen osalta muutokset ovat muilta osin vain tarkentavia, sillä lainsäädännön uudistaminen on kesken. Opetus- ja kulttuuriministeriö on asettanut taiteen perusopetusta koskevan lainsäädännön ja valtionrahoitusjärjestelmän uudistamista valmistelevan työryhmän. Työryhmän määräaika päättyy 30.6.2025. Taiteen perusopetuksen osalta kulttuurilautakunnan vuosiaavustusten periaatteisiin saatetaan tarvita päivitys lakiuudistuksen muutosten varmistuttua.

Kotiseutu- ja kaupunginosayhdistysten vuosiaavustuksen tarkoitus on kuvattu aikaisempaa täsmällisemmin. Taide- ja kulttuuriyhdistyksen määritelmä on lisätty osaksi avustusperiaatteita.

Vuosiaavustus voidaan myöntää yhdistykselle aikaisintaan rekisteröitymistä seuraavana vuonna, jolloin avustus tulee yhdistyksen käyttöön myöntöpäätöstä seuraavana kalenterivuotena.

Tapahtuma- ja projektiavustus

Tapahtuma- ja projektiavustus korvaa aiemman projektiavustuksen ja sen kaksi alakategoriaa (lähikulttuuriavustus, kulttuurihyvinvoinnin avustus). Kuvaukseen on tuotu esimerkkejä tuettavista tapahtumista ja projekteista.

Uusina asioina avustuksen kuvaukseen on kirjattu seuraavat:

- Tukea voidaan myöntää myös toistuvaan tapahtumaan tai projektiin, jos sen hakija ei ole kulttuurilautakunnan vuosiavustuksen saaja.
- Avustusta voidaan myöntää myös espoolaisen paikallishistorian tallentamiseen kuten kotiseutukirjoihin.
- Kuluihin voi sisältyä myös tilakustannuksia, mutta avustusta ei myönnetä ainoastaan tilavuokriin.

Kehittämisyavustus

Kehittämisyavustus korvaa voimassa olevan projektiavustuksen samannimisen alakategorian. Avustuksen kuvausta ja ehtoja on uudistettu tavoitteena sen vaikuttavuuden lisääminen.

Kehittämisyavustus kohdennetaan erityisesti uusiin toimintamuotoihin, jotka lisäävät elävää kaupunkikulttuuria Espoossa. Avustettava toiminta tuo näkyvyyttä taiteen ja kulttuurin tekijöille sekä luo työmahdollisuuksia.

Kehittämisyavustuksella kannustetaan taide- ja kulttuurialan toimijoita yhteistyöhön, jossa hyödynnetään eri alojen ammattilaisten osaamista ja kehitetään toimintaa ja palveluja yhdessä. Yksittäisen hakemuksen alaraja on 6 000 euroa.

Hakijana voi olla rekisteröity yhteisö, yhdistys tai työryhmä, jolla on riittävä kokemus ja osaaminen vastata hankkeesta sekä koordinoida sitä yhteistyökumppaneiden kanssa.

Hakijoita suositellaan olemaan yhteydessä avustusvalmistelijoihin jo hankkeen suunnitteluvaiheessa, ennen hakemuksen toimittamista. Hankkeen kumppanuuksien tulisi myös olla hakuvaiheessa vähintäänkin alustavasti sovittuja.

Taiteilija-apurahat

Taiteilija-apuraha voi hakea kolmen kuukauden tai yhden vuoden työskentelyjaksolle. Yhden ja kahden kuukauden jaksot jäävät pois. Näin selkeytetään avustusmuotoa sekä vahvistetaan tuetun työskentelyn merkitystä ja vaikuttavuutta. Myös espoolaiset ammattitaiteilijat kannattivat heille tehdyssä kyselyssä kolmen kuukauden apurahoja yhdistettynä vuosiapurahaan (lähde: Kysely Espoon kaupungin apurahoista ammattitaiteilijoille 14.–25.8.2024).

Ammattitaiteilijan määritelmä on lisätty osaksi avustusperiaatteita.

Kolmen kuukauden taiteilija-apurahoilla pyritään ensisijaisesti tukemaan uransa alkuvaiheissa olevia espoolaisia ammattitaiteilijoita. Avustuspäätökset ovat kuitenkin harkinnanvaraisia ja apuraha on mahdollista myöntää myös ammatissa pidempään toimineelle taiteilijalle arviointiperusteiden mukaisesti.

Taiteilija-apurahojen ehtoja on tarkennettu koskien muuta työskentelyä apurahakaudella. Lisäksi hakijan tulee hakuvaiheessa ilmoittaa muista

hänelle samalle ajanjaksolle ja/tai samaan tarkoitukseen myönnettyistä apurahoista tai esimerkiksi taiteilijaeläkkeestä.

Päätöshistoria

Liitteet

1 Liite_Kulttuuriavustusten periaatteet 1.1.2025 alkaen

Oheismateriaali

Tiedoksi

Asianosaiset